

DEBRECENI PROTESTÁNS LAP

EGYHÁZI ÉS ISKOLAI HETI KÖZLÖNY.

SZERKESZTI: DR. RÉVÉSZ IMRE. FŐMUNKATÁRS: DR. SZÁSZ IMRE.

Megjelenik minden szombaton.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
DEBRECEN, KOLLÉGIUM.

Előfizetési ár félévre hét pengő.

Pénzügyi reformok az ősi Kollégium vagyonkezelésében.

Írta: dr. Tóth Lajos egyetemi tanár,
egyházkerületi tanácsbíró.

Súlyos gazdasági válságban élünk. A gazdasági világkrízis minálunk is érezteti hatását, talán jobban mint bárhol másutt, hiszen első-sorban agrárállam vagyunk, az agrárkrízis pedig, sajnos, a legsúlyosabb.

Megnehezedett az idők járása az ősi Kollégium felett is. Sürgősen kell cselekednünk, ha azt akarjuk, hogy az ősi főiskola, minden kálvinista magyar embernek, sőt minden igaz magyar embernek a személfénye jobb időkre átmenthető legyen.

A folyamatban levő tárgyalások a következő pontok körül jegecesedtek ki:

1. Intézményszerűleg bele kell kapcsolódunk egy már fennálló tőkeerős pénzügyi intézetbe, hogy így készpénzeink megfelelő kamatozása és hitelgényeink kellő kielégítése biztosítva legyen. Ez a pénzügyi intézet kezelné nemcsak a kollégiumnak, hanem az egyházkerületnek, az egyházmegyének és az egyházközösségeknek a készpénzét és biztosítaná hitelgényeik méltányos kielégítését, miért is ennek a pénzügyi intézetnek a létesítésében a most megjelölt intézmények a megállapítandó módozatok mellett kötelezőleg részt vennének, ami egyébként eminens nagy érdekük is, hiszen a gazdasági viszonyok javultával ezeknek az intézményeknek jelentős hitelgényei várnak majd kielégítésre: a templomok, paplakok, iskolák tatarozása, újak építése válik majd szükségessé. Nem közömbös, hogy ezek a hitelgények milyen kamatláb mellett nyernek majd kielégítést.

Ha mi ezt a pénzügyi intézetet itt minálunk megteremtjük és ha, ami emberileg várható, ez a pénzügyi intézet beválik: úgy remélünk lehet, hogy a többi egyházkerület is hasonlólag fog intézkedni és ha a négy egyházkerület pénzügyi intézetei egybefognak: olyan erőttöbblet áll elő a magyar kálvinizmus javára, mely beláthatan perspektívát nyit meg számunkra.

Azzal ugyanis tisztában kell lennünk, hogy az államtól az anyagi támogatás jelentős fokozását nem várhatjuk, sőt a mai segélyek redukcója sines, sajnos, kizárva. Nem várhatunk jelentős támogatást a társadalomtól sem, hiszen a társadalom is szegény, ingatlanaink hozadékának a fokozása sem remélhető: így nincsen más lehetőség, mint ingó vagyonunknak, a pénznek a kezelését kell beszerveznünk, azt a hitelerőt, amivel bírunk, kell gyümölcsözővé tennünk, kell kihasználnunk, ha gazdaságilag élni akarunk. Természetesen a végsőkig vitt óvatossággal, a kellő garanciák mellett.

2. Be kell vezetnünk a belkörü biztosításnak a rendszerét. Köztudomású, hogy a belkörü biztosítás, az ú. n. önbiztosítás, éppen az egyházkerületi életben ideálisan kiépíthető, hiszen a biztosított értékek (templomok, iskolák, paplakok stb.) helyileg szétszórtnak fekszenek és a tűzveszélynek is kevésbé vannak kitéve. Ez úton is bevételi többlet remélhető. A kezelést a takarékpénztár végezhetné.

3. A kollégiumi nagykönyvtárnak az átadása az egyetem adminisztratív kezelésébe, a tulajdon törvényhozási úton biztosított fenntartása mellett: valójában nem pénzügyi reform, de jelentős pénzügyi kihatása is van. Ez a kérdés, mely a legutóbbi egyházkerületi közgyűlésen, de azóta is a sajtóban nagy hullámokat vert fel, tárgyalható merőben ú. n. észokok alapján, de tárgyalható érzelmi alapokon. Merőben észokok alapján lehetetlen a kezelésbe átadást ellenezni. Hiszen a kezelésbe átadással abszolút tűzmentes helyiségekben, ideális könyvtári helyiségekben nyer a nagykönyvtár elhelyezést és megmenekül a kollégium a kezelési költségektől, a fejlesztés gondjaitól: megmenekül 20—25,000 P évi kiadástól, ami 100,000 P deficit mellett nem kicsinylendő eredmény. A könyvtár használata természetesen éppúgy biztosítva lesz, mint volt eddig. Sőt, aki ismeri az egyetem központi helyiségének könyvtári részét, az tudja, hogy ott a könyvtár használata sokkal jobban lesz biztosítva, mint volt eddig.

De nem lehet ellenezni a kezelésbe átadást

ú. n. érzelmi, vagy felekezeti alapokon sem, hiszen a nagykönyvtár a kollégium tulajdona marad, kollégiumi jellege is megmarad, az anyag — úgy a könyvtári, mint a múzeális anyag — külön fog kezeltetni a kollégiumi eredet fel-tüntetásával, a szorosán vett református szem-pontok pedig és ez a döntő az átadás mellett: jobban lesznek kielégíthetők, mint voltak eddig, hiszen eddig, sajnos, anyagi eszközök híján nem volt módunkban a református theologiai irodalmat, az ú. n. világnézleti irodalmat (történelmet, bölesészetet stb.) abban a mértékben támogatásban részesíteni, mint amely mértékben azt támogatásban részesíteni szerettük volna és amely mértékben azt támogatásban részesíteni kellett volna.

Amíg valaki nem tud a könyvtárnak megfelelő, tűzmentes elhelyezést biztosítani, amíg nem tudja biztosítani a könyvtár megfelelő fejlesztését: addig szörnyű felelősséget vesz magára, ha az átadást ellenzi. Hogy pedig ezekre nincsen fedezetünk: mindnyájan tudjuk. De ha volna is mindezekre fedezetünk: akkor is át kellene adni a könyvtárt az egyetem kezelésébe, hogy a rendelkezésre álló összegek a főgimnázium és a tanítóképzőintézet urgens és sajnos, fedezettel nem bíró szükségleteire legyenek fordíthatók.

A kezelésében a könyvtárnak a kollégium érdekei természetesen megfelelőleg biztosítandók lesznek a tárgyalások során.

4. A költségvetések az egész vonalon erősen redukálандók személyiekben és dologiakban egyaránt. A kollégium költségvetésében — nagy kulturális érdekek veszélyeztetése nélkül — 30—40%-os redukció előreláthatólag elérhető.

Az idő, melyben élünk, gazdaságilag rendkívül nehéz. Vigyáznunk kell, nehogy azok, akik utánunk jönnek azt mondassák: nem teljesítették kötelességeiteket. A választás ugyanis nem ez: megcsinálni ezeket a pénzügyi reformokat, vagy mellőzni és minden marad a régiben, a választás ez: megcsinálni a reformokat, vagy gazdaságilag elpusztulni.

Szeged—Debreczen.

Alázatosan megkövetem a békésbánati egyházmegyét, ha még mindig töviset érez a multkori megjegyzésem miatt. Alázatosan megkövetem, nemcsak azért, mert igazán nem akartam bántani, hanem azért is, mert azt szeretném, hogy ne legyen közöttünk semmi keserűség most, amikor a magyar nemzeti kultúra nagy erősödésén együtt örülnünk kell.

Az elmúlt héten, csütörtökön kezdődtek Szegeden, a békésbánati egyházmegye számban és szellemi súlyban egyaránt kitünő egyház-községének római katolikus jellegű székhelyén a nagyszerű új építkezések használatbaadásával kapcsolatos ünnepélyek. Ugyanazon a napon ajánlott fel ismét fejedelmi ajándékot Debreczen város törvényhatósága az egyetem központi

épülete előtti tér rendezésére, ahol ugyanis díszes szobrokat akar a kultuszminister felállítani, olyan férfiak emlékére, akik Debreczen kulturájának a karakterét adták.

Két nappal később, szombaton volt Szegeden a fogadalmi templom és a nemzeti nagyok emlékesarnoka átvétele, szebbnél-szebb ünnep-lések közepett, az ország kormányzójának és sok előkelőségének jelenlétében. A hivatalos lapnak e napon két száma jelent meg; az egyikben a nemzeti emlékesarnok szabályzata és a tudomány és művészet terén kiválók kitüntetésére alapított Corvin-rend alapítása közöl-tetik, a kitüntetettek névsorával, köztük sok más jelesünk mellett Ravasz Lászlóval és Szaboleska Mihállyal; a másik számban a debreceni egyetem épülete előtti téren felállítandó szobrok pályázati hirdetése, a kívánt négy szobor fel-sorolásával: Méliusz Péter, Szenci Molnár Albert, Komáromi Csipkés György és Huszár Gál állnak ott, mint genii loci.

Nagy napjai ezek a magyar kulturának. Örülni kell és vigadni ezeknek a látásán és nem szabad azt keresni, ami az örömeiket meg-zavarhatja. Én például nem azt láttam Szegeden, hogy sokba került az a nagyszerű alkotás, ha-nem azt, hogy gyönyörű szép, amelynek csodá-jára fognak járni a világból, és akik látják, mindenféle hirdetik a magyar műveltség nagy-ságát. Én nem azt néztem, hogy a római katho-likus püspök palotája egynek látszik az egyetem épületeivel, hanem azon örvendeztem, hogy a püspök fala mellett is húzódó arkádokon el-helyezett emlékművek közt ott van vagy ott lesz nemzetünk más jelesei közt az Apácai Csere, a két Bolyai, Csokonai, Bessenyei, Kemény, Jókai, Mikszáth, Petőfi, Arany, Tompa, Madách, Gyulai Pál, Kazinczy, Kölcsey, Hun-falvy emléke is. Én nem azt láttam, hogy az egyetem szempontjából is nagyjelentőségű pom-pás ünnepek nagyrészt római katolikus szí-nűek voltak, hanem azt figyeltem meg, hogy a szegedi tudományegyetem professzorai közt jelentős számmal vannak protestáns kiváló-ságok, akik méltó büszkeségei úgy az egyetem-nek, mint a mi egyházunknak és akik éppen olyan szilárd hűséggel készek hitvallást tenni a maguk egyháza mellett, amilyen szilárd hű-séggel állnak római katolikus kollegáik a ma-guké mellett.

Boldog lehet a békésbánati egyházmegye, hogy a szellemi arisztokráciának akkora kiváló-ságát mondhatja magáénak, mint a szegedi tudományegyetem protestáns tanárai. Míg a professzorok közt annyi a protestáns hitű nagyértékű tudós, miní amennyit a szegedi egyetemen lehet számlálni, nem kell félni semmiféle egyoldalú felekezeti előnyomulástól.

Éppenúgy, mint ahogy Debreczenben is, azért, mert Méliusz és társai fognak őrt állani az egyetem központi épülete előtt, balgaság volna azt hinni, hogy református részre ki-sajátítottuk a tudományegyetemet. **K. B.**

Még egyszer az Országos Református Védőszövetségről.

Azt akartuk, hogy erről a nagyszerű kezdeményezésről először a főmunkatársunk nyilatkozzék meg, aki a legnagyobb hitellel és jogosultsággal mondhatja el, hogy ennek a szent hitaktusnak a valóra váltása még gyülekezeteink, elsősorban a falusiak mai rettenetes anyagi leromlása mellett sem lehetetlen. Még pedig nemcsak azért, mert „a hívőnek mindenek lehetőségek”, hanem azért is, mert az egész koncepció nem az egyszeri nagy erőfeszítések, hanem a kicsi, csaknem parányi, de rendszeres áldozatok bibliai alap gondolatára van felépítve. Ez az alap gondolat pedig a legnagyobb nyomorúságban is teherbíró — sőt éppen akkor igazán az.

Tehát a „lehet“-ről épp oly kevésbé szabad vitatkozni, mint a „kell“-ről. Úgy, hogy az, amit még elmondani akarunk ennek a — hála Istennek és a D. Kiss Ferenc energiájának, máris a megvalósulás stádiumába lépett — tervnek a méltatására, az tulajdonképpen csak néhány elvi jelentőségű megjegyzés.

Az első az, hogy ennek az akciónak szédületesen nagy *hitvédelmi* jelentősége van. Valóban itt a legutolsó óra legutolsó perce annak a könyörtelen tisztasággal való meglátásához, hogy református egyházunk lelki birtokállományának biztosítására és a lehetőség szerinti növelésére a speciálisan lelki hatások (igehirdetés, evangelizáció, misszió) kifejtése mellett és azoknak természetes kiegészítéseként, *ez az egyetlen út ma*. Akármilyen nagy és sok részben jogosult nekibúszulással emlegetjük is azt a bizonyos „új ellenreformációt” és akármilyen elszánt csatakiáltásokat hangoztatunk is ennek kivédése érdekében, tisztán kell látnunk, hogy egyházunk végsőleg annyiban fogja megtartani a maga híveit az ellenreformációnak és minden egyéb ellenséges tényezőnek koncentrált rohamában, amennyiben segíteni tud lelki és testi nyomorúságukon, amennyiben pozitív szolgálataira tud lenni az élő Jézus Krisztus nevében és hatalmával. Tudnunk kell, hogy Róma — éppúgy, mint a szekta és a szervezett hitelenség — haladni fog tovább a maga útján, a mi harc kiáltásainktól, protestálásainktól és az államhatalomhoz való appellálásainktól meg nem torpanva, sőt még jobban nekibuzdulva. Az egyetlen, ami akármelyiket is megállíthatja, sőt idővel visszavetheti a magyar református lelkek megszerzésére irányuló hódító útjában, csak a mi részünkről megnyilvánuló, mégpedig *tettekben* megnyilvánuló lelki erőttöbblet, evangéliumi plusz lehet. Ma tehát nincs a református hit- és egyházvédelemnek jobb, alkalmasabb és sürgősebb módja Magyarországon, mint éppen ez: a református lélekvédelemnek és az ezzel embervilágunkban kényszerűen kapcsolódó református testvédelemnek és testvér-védelemnek országosan egységes szervezése.

Egységes szervezése: ez a másik nagy szempont, amire rá kell tennünk a hangsúlyt. Vajjon még most is, még ma is hosszú és körülményes bizonyítékokat kell felsorakoztatnunk annak megértésére, hogy ha valahol, hát ezen a téren igazán az „egységben az erő”? Vajjon még most sem látja mindenki, hogy akár a misszió, akár a vele válhatatlan kapcsolatban álló szociális szeretetmunka terén az eddigi százfelé kapkodás legalábbis annyi kárt csinált, mint amennyi hasznot és a sokszor igen szép szín alatt igen brutálisan megnyilvánuló konkurens partikulárizmus bármily tiszteletreméltó részleteredmények mellett is egyre végzetesebben forgácsolta és forgácsolja széjjel a nem nagyon nagy bőséggel rendelkezésre álló erőket? Mi, megvalljuk, elvi szempontból jobban örvendtünk volna annak, hogyha ez a fölismerés az éppen együttlevő Zsinat fölött lett volna úrrá. Mégis csak az lett volna a legszebb és református elvi szempontból a legmegnyugtatóbb, hogyha a magyar református lelkek és testek krisztusi gondját minden vonatkozásban egységes haditerv szerint magának az egyháznak legmagasabb és a szó *lelki* értelmében is „leghivatalosabb” testülete és képviselte veszi vala fel. De ha ez már meg nem történhetett — mert úgy látszik, Zsinatunk erre vonatkozólag, legalábbis a sürgősség tekintetében (*salva reverentia*) egészen más felfogást vall, mint mi és mint a magyar reformátusság testi-lelki szenvedői — hát legyen áldott a nagy Isten, hogy megmutatta ezt a másik módot és lehetőséget a Kiss Ferenc lelki ismeretén s az ORLE szívében és felelősségérzetén keresztül.

Az ORLE egész, közel negyedszázados története arról beszél — és ez a harmadik, amire reá akarunk mutatni —, hogy a magyar református lélek, jellem és egyház sajátos és nem egy pontban egyedülálló (bár *éppen nem dicsőségesen* egyedülálló) legújabbkori fejlődése következtében a lekipásztorok társadalmi szervekedésének kellett, hősies egyedüliségben vállalkozniok több olyan feladat megoldására, amelyek normálisabban református és kálvini fejlődésű egyházi életben föltétlenül az egész egyház és az egész egyházi társadalom terhei lettek volna. Ott van az egyházunk politikai jog-egyenlőségéért vívott emésztő és egy pillanatra sem szünetelhető küzdelem. Ott van a lelkészek s kivált a lelkészözvegyek és árvák emberileg legalább tűrhető anyagi helyzetének megteremtése (ahol mi a tűrhetőség mértékét bátrak vagyunk — ismét *salva reverentia* — némileg magasabban kiszabni, mint azt a lelkészözvegyek ellátása tekintetében mostani Zsinatunk egy fölöttébb emlékezetes nyilatkozata tette volt). Mindezért egy normálisabb református egyházi életben nem a lelkészek társadalmi szervezetének kellene, bizony sokszor magára hagyatottan, viaskodnia, hanem az egész egyháznak, mint ilyennek, legmagasabb alkotmányos szerveiben helytállania. De ha már

ez nem lehet így: várni, sóhajtozni és sírni nincs tovább idő. Ha nem cselekszik, vagy legalábbis nem energikusan és nem idejében cselekszik az, akinek cselekednie kell: hát cselekedjék az, akinek lehet és akinek volt alkalmá egy negyedszázadon keresztül megszoknia a *mások helyett is való* cselekvést és teherhordozást, a nehéz munkát és a nemes harcot. Az ORLE tehát csak a saját, emberi gyarlóságok közepette is szokatlanul megáldott történetének logikájából von ki egy újabb conclusiót, amikor az Orsz. Ref. Védőszövetséget megalakítja. *Nem azért, mert önmagát tartja egyháznak.* Hanem egyszerűen azért, mert a magyar református egyház és annak legfőbb hivatalos képviselője nem tartja még magát eléggé integrálistan, eléggé bibliai és kálvini értelemben — egyháznak.

Higyjük és reméljük, hogy egyszer majd ennek is elkövetkezik a sora. És milyen nagy-szerű memento erre éppen az *ORLE által megalakított* Országos Református Védőszövetség is!

R. I.

Generális vizitáció a csonkagyszalontai egyházmegyében.

A trianoni határok által kettészakított nagyszalontai egyházmegyében Püspök úr folyó évi október hó 14—20. napjain generális vizitációt tartott, amelyet Maklár Károly egyházkerületi főjegyző és Futó András püspöki titkár kíséretében végeztet.

A vizitáció egész tartama alatt jelen volt Szabó István nagyszalontai esperes, míg az egyházmegye világi gondnoka: dr. Szarka Sándor az utóbbi hetek folyamán rajta végzett műtét miatt csak Mezősas, Berekböszörmény és Körösszegapáti egyházközségek megvizsgálásában vehetett áldásos és tevékeny részt. A többi községekben a gondnokot Tatár Balázs egyházkerületi tanácsbíró helyettesítette. A vármegyei közigazgatás részéről Mezősason Fráter László alispán jelent meg s a biharkeresztesi járás területén vitéz dr. Szép Sándor tb. főszolgabíró, a cséffa-nagyszalontai járás községeiben pedig Zih Károly főszolgabíró szolgáltatta lekötelező előzékenységgel a kíséretet.

Zuhogó esőszakadásban okt. 14-én reggel 7 órakor indultunk el Debrecenből automobilon. Derecskén és Berettyóújfalun keresztül szünet nélkül vert a szakadó őszi eső, amely míg egyfelől áldással harmatozott az elvetett őszi magra, másfelől alaposan eláztatta az utat, aminek reánk nézve csaknem katasztrofális következménye lett Berettyószentmártonban, ahol az állami útépités miatt a rendes úttestről letérve, a sofför az autó két baloldali kerekét egy mély árokba eszúztatta be s az autót csaknem felborította. Sok ügyel-bajjal, kézi és lovas segítséggel sikerült a gépkocsit az árokból kivontatni és útunkat továbbfolytatni.

Mezősas határába érve, felszakadtak a ter-

hes fellegek s a Püspök úr tiszteletére kivonult kékinges lovas leventecsapat már sugárzó napfényben kísérte be autónkat a mezősasi református templom elébe, ahová magyar díszbe öltözött, fehér ruhás leányok és iskolás növendékek sorfala, virágot szóró és lelkesen éltető nagy közönség ünneplése közben érkezünk. A templom előtt felállított diadalkapunál Fráter László alispán Bihar vármegye, dr. Szarka Sándor egyházmegyei gondnok a nagyszalontai egyházmegye, Nagy Sándor lelkipásztor pedig a mezősasi egyházközség nevében üdvözölték Püspök urat.

Az istentiszteletet úgy itt, mint a meglátogatott egyházközségek valamennyiében Püspök úr végezte szebbnél-szebb buzgó imádságokkal.

Istentisztelet végeztével Püspök úr a tisztelgő küldöttségeket fogadta, mialatt az egyházkerületi főjegyző és a püspöki titkár az egyházközség szellemi, erkölcsi, anyagi és tanügyi életét felölelő minden fontosabb mozzanatra kiterjedő vizsgálatot tartottak.

Mezősason az ifjú lelkipásztor minden elismerésre méltó buzgósággal vezeti az egyházközség ügyeit. Pásztori munkája nyomán a gyülekezeti templomlátogatásban fokozódó buzgóság, a belmisszió munkái iránt pedig eleven érdeklődés tapasztalható. A vizsgálatot és az utána megtartott presbiteri gyűlést délben az iskola termében gazdag közebed követte, amelyen Püspök úr szolt szép beszédben a község minden társadalmi rétegéből összegyűlt résztvevőkhöz.

Délután 1/3 órakor Püspök úr és kísérete *Berekböszörménybe* kocsizott át, hol őt a község határánál Méhes József községi főbíró vezetése mellett magyar díszbe öltözött leányok és daliás leventecsapat várta. Ezeknek díszes kíséretében vonultunk be a lelkészlak udvarára, ahol a presbiterium és virágot szóró nagy tömeg lelkes ünneplése mellett Leel-Óssy Árpád lelkész üdvözölte Püspök urat. A zsúfolásig megtelt szép templomban végzett istentisztelet és az azt követő tisztelgő fogadások, valamint a megéjtett hivatalvizsgálat után presbiteri diszgyűlés volt.

Berekböszörmény egyike a legősibb református gyülekezeteknek. A reformáció itt már 1552-ben elterjedt, úgy, hogy 1567-ben már református egyháza volt, amiről az anyakönyvnek első lapjára írt bejegyzés tanuskodik. — A töröknek Magyarországból való kitarodása idején, a menekülő török csapatok feldúlták az ország déli részében lakó rácokat, akik a török elől menekülve Nagyváradtól nyugatra, egész a Tiszáig eső területet hihetetlen embertelenséggel, rablással, gyújtogatással, könyörtelen öldökléssel elpusztították. Berekböszörmény népet is úgy elpusztították, hogy a lakosok elmenekültek és a faluban csak néhány család maradt, akikhez a Holt-Körösnél levő ma már pusztá faluból, Tobolyból járt át a predikátor könyörögni. A szatmári béke után visszatért

lakosság első lelkésze Hiripi Miklós volt. — A XVIII. század kezdetétől fogva békében élt itt a református egyház s mivel az egész község református vallású volt, község és egyház egymást segítve és támogatva, békés virágzás állapotába jutott. A békességet csak az utolsó évtizedben itt szolgált nyugtalan természetű lelkész zavarta meg, akinek szolgálati ideje alatt egyházmegye és egyházkerület bíróságai számos ízben foglalkoztak az egyházközség peres ügyeivel. Ma azonban a közkedvelt, buzgó és tapintatos ifjú lekipásztör vezetője mellett a gyülekezet a rend, nyugalom és békés fejlődés képét mutatja. A múlt évben gyönyörű új központi iskolát építettek 100,000 P költséggel, amihez az állam 36,000, a polgári község pedig 20,000 P segéllyel járult. A gyülekezeti templomlátogatás állandó emelkedésben van, a belmissziói munkák megindulása szép eredménnyel biztat. A jótékony célú adakozások egyre növekednek. Elismeréssel kell kiemelnünk, hogy a kerület országgyűlési képviselője Dukai Takáts Géza úgy itt, mint Mezősason nagyösszegű ruhasegélyben részesíti a szegény iskolás gyermekeket.

Október 15-én reggel *Körösszegapátiba* ment át a generális vizitáció, ahol a kivonult lovasbandérium vezetése alatt ünneplő sokaság sorfala közt vonult Püspök úr a lelkészlakás elé, ahol a presbiterium és a községi elöljáróság, valamint a görögkeleti egyház vezetősége élén Marosán Gergely görögkeleti lelkész várta és üdvözölte őt.

Körösszegapáti, vagy mint a régi feljegyzések írják: „Kerezsszegapáti“ ősrégi református gyülekezet, mert 1567-ben már anyaegyház volt. 1660-ban a törökpusztítástól, 1689-ben pedig a rácdulástól sokat szenvedett a község, mely a pusztítások után csak 18 házból állott s lakosai az egykorú feljegyzések szerint „a komádii réten tengődtek“. Vannak az egyháznak régi becses klenodiumai, úrasztali készletei 1686 és 1699-ből. Van az egyházközség birtokában egy a török megszállás idejéből eredő arannyal díszített szép ezüst pohár, melyet évekkel ezelőtt a — fájdalom — most már román területre került „csonkatorony“ környékén szántás közben találtak s amelyet ma a gyülekezet úrasztali kehely gyanánt használ. Kívánatos volna, ha e történeti becsű s ma már csupán múzeális értékű, úrasztali célokra nem egészen alkalmas műemlékek egy református egyházi múzeumban nyerhetnének elhelyezést.

Az egyházközség buzgó lekipásztora, dr. Kosdy János vezetése alatt az egyházközségben elismerésre méltó szép rend és eleven lüktetésű gyülekezeti élet található.

M. K.

(Folyt. köv.)

Minden árvabélyeg egy-egy útlevelel az árváknak a nélkülözött otthon felé.

Debreczen és Czegléd.

Amint már e lap jelezte, nov. 8-ikán, debreceni kollégiumunk kántusa nagyszabású estélyen szerepel Czegléden, másnap pedig az ottani műremek, nagy templomban tartandó istentiszteleten. Az estély tiszta jövedelmét az épülő gyülekezeti ház javára fordítják, melynek alapkövét szintén november 9-én teszik le dr. Ravasz László püspök jelenlétében és részvételével. Ugyanő előadást tart az estélyen is, melyet a czeglédi református nőegylet rendez. Ez a nőegylet, élén buzgó elnökével, Zsengeller Gyulánéval, a czeglédi egyház külső és belső építése körül rendkívül tevékeny és áldásos munkásságot fejt ki. A gyülekezeti ház építési költségeinek (82 ezer pengő) előteremtése is legnagyobb részben a nőegylet fáradhatatlan buzgóságának köszönhető. A vezetés és irányítás azonban a lelkész: Czeglédy Sándor érdeme, aki, mint hittudós és evangelizátor egyaránt soha nem szünetelő munka lázában ég. Vele és mellette működik az egyház agilis főgondnoka, dr. Dobos Sándor, a nagy Dobos János unokája és az egész presbiterium.

A debreceni kántusnak Czeglédre menetelet és ottani szereplését nemesak a jótékony egyházi cél indokolja, hanem amint e lap arra már rövidesen rámutatott, az a szoros kapcsolat is, amely Czeglédet a múltban, egészen a XIX-ik század harmadik évtizedéig, a kecskeméti református theologia létrehozásáig egyházi és iskolai tekintetben a debreceni kollégiumhoz fűzte.

Már Czegléd reformátorai, Szegedi Kis István és Bakonyi Albert, utóbbi egyszermind az itteni református egyház megszervezője és a Duna—Tisza-közi ekkleziák első superintendense, összeköttetésbe jutottak Méliusszal és Debrecennek Méliusz-korabeli hírneves főbírájával, Duskás Ferencsel. Ettől kezdve, bár írott bizonyítékok nincsenek, a czeglédi református egyház és iskola abba a messzeterjedő szférába tartozott, amelyben Debrecennek és kollégiumának hatása nyilvánvaló volt. A Duna—Tisza közén keletkezett nagy református egyházközségek, főleg Czegléd szomszédságában Nagykőrös és Kecskemét, Czegléddel együtt, alig egy pár kivétellel, a debreceni kollégium növendékei közül választották papjaikat és vitték rektorikat, akiket tehát működésükben ennek a kollégiumnak a szelleme, theologiai és tanítási elvei vezettek. A török a hódoltság alatt nem zárta el a hódolt területek lakosságát a magyar királyság és erdélyi fejedelemség lakóitól. A tudomány, egyház, iskola, általában a szellemi élet terén és a hit dolgaiban szabadon érintkezhetek. Így érvényesülhetett a hódoltságban is a debreceni kollégium közvetlen hatása. Itt az óriási különbség a török hódoltság és a trianoni átkos béke által létrehozott mai állapotok között.

Az első biztos adat Debrecen és Czegléd kapcsolatára a XVI. század végén tűnik fel. 1589-ben Czeglédi Gergely, 1590-ben Czeglédi

Gáspár iratkozott be a czeglédi kisebb iskolából a debreceni kollégium togátus diákjai közé. Utánuk hosszú sora következik a kollégium Seriesében a czeglédieknek. 1595 körül már egy Debrecenből jött rektorral is találkozunk a czeglédi iskolában, aki nem más, mint a kath. egyházba való áttérésével nevezetessé lett *Veresmarti Mihály*. A czeglédi gimnázium tehát *particulája* volt a debreceni kollégiumnak. Ettől kapta rektorait, ennek a tanrendszerét, tantervét és methodusát követte századokon át. Még a XIX. század elején (1828) kiadott dunamelléki egyházkerületi tantervre is ezt jegyezte meg *Polgár Mihály*, akkor esperes, később superintendentens: „Az a célja a F. F. Superintendentiale Consistoriumnak, hogy a Debreceni Methodusokhoz alkalmaztatódjon minden iskoláinkban a tanítás rendje“.

A czeglédi gimnázium rektorainak neveit 1689-től ismerjük folytatólagos sorrendben. Addig csak egy czeglédi rektorra akadtam a XVII. században, a debreceni kollégium Series Studio-sorumban t. i. *Ecsedi Andrásra*, aki 1657-ben subscribált. Utána az van jegyezve, hogy Czeglédre vitték rektornak, ahol egy éjjel 17 más egyénnel együtt veszett farkasok szétlépték. Az 1689-től következő rektorok mind debreceni tanulók voltak, neveik ott vannak a kollégium subscribált diákjainak a névsorában. Ez kétségtelenné teszi, hogy a czeglédi gimnázium a debreceni kollégium állandó particulái közé tartozott. A rektorok közül kiemelkedtek: *ifj. Pathai János*, később dunamelléki superintendentens, *Losonczy Hányoki István*, később hírneves nagy-körösi professzor, a Hármaskörös szerzője, *Szalai György*, később nagy-körösi lelkipásztor s a debreceni kollégium egyik alapítványtevője, *Tóth Pápai Sámuel* később híres ügyvéd, *Szentgyörgyi József*, a későbbi nagy-hírű orvosdoktor Debrecenben.

A czeglédi egyház legkiválóbb lelkészeit is a debreceni kollégium nevelte. Mint a kollégium kitűnő tanulói különböző diáktisztségeket viseltek fel a szeniorságig és a publicus praeceptor-ságig. Ilyenek: *id. Pathai János*, dunamelléki superintendentens, *Miskolczy Kerekes János*, ki először vezetett anyakönyveket Czegléden (1723-tól), *Mocsi Mihály*, prosenior, *Haraszti Benjámín* egyházmegyei főjegyző s tanácsbíró, *Szabó Károly* ugyanaz, egyszersmind martyr lelkész, aki az abszolút uralom alatt hat évet szenvedett várfogságban, *Dobos János*, egyházkerületi főjegyző, elsőrangú egyházi író és prédikátor, aki a Debrecen és Czegléd közötti kapcsolatot még a *Révész Imrével* való baráti viszony által is erősítette. Debrecen neveltjei közül más téren is működtek némelyek Czegléden, így pl. *Tanárky Ferenc*, a Tanárky Gedeon nagyatyja, a nótáriusi hivatalt viselte ott a XVIII. század végén.

Természetesen az ünnepi legátusokat is a debreceni kollégium küldötte Czeglédre, amelynek lakossága mindig szívesen kívánta

és vette a debreceni legátusokat. Mikor *Mária Terézia* idejében a helytartó tanács betiltotta a legatiót (1768), a czeglédi consistorium kért nagy ostentatioval először újra legátust Debrecenből, ami akkor érthető feltűnést keltett, de a tilalmat feloldotta. A kormány nem erőszakolta tovább a rendelet foganatosítását.

Mindezeket most eszünkbe juttatja a debreceni kántus czeglédi szereplése, amely mint a multat felidéző, kedves reminiscencia, mint egy többszázados, megszakadt összeköttetésnek föllevenített, örömteljes akkordja méltán édes érzéseket költ lelkünkben.

S. Szabó József.

ISKOLA

A „várnégyszög“.

Városunk legrégebbi értékét, a kollégiumot szokták büszkén e névvel jelölni. Évnyitó és üdvözlő beszédekben, találkozókön és más ünnepélyeken fogadkozások hangzanak el az ősi szent falak megbecsülésére és tradícióinak ápolására.

Hogy néz ki gyakorlatban ez a ragaszkodás? Nehány nem pótolhatatlan hiány miatt 1911-ben a város és az állam támogatásával erői végső megfeszítésével külön telken új gimnáziumot épített a kollégium. Megnyitásával legnagyobb tagozata elhagyta az ősi talajt. A többi intézményekkel érintkezése folyton gyérül. — Gimnázium és képezde tanárai már alig ismerik egymást. A meg-megjelenő találkozók elzárandokolnak az ódon falak közé; most diákoskodó fiaik már idegenül nézik apáik tantermeit.

Háború előtt már nagyon hangoztatták az internátus kitelepítését. Ha a terv valósul, mi maradt volna az anya-épületben? Van hiánya az internátusnak, különösen ha a tervkészítő urak saját szobáik kényelméhez hasonlítják. Az egészség és tisztaság kívánalmáihoz azonban idomítható. Ha a régi coetus tökéletes kényelmet nyújtott volna, fűződnék-e hozzá olyan kedves romantika? Elmentek volna-e belőle alacsony falusi paróchiákba és szerény tanítói lakókba a diákok, hogy a nélkülözésen meg-edzett legényekből talpraesett emberekké váljanak? Aki fiatalon nem tanul meg szobájában maga rendet tartani, nem tart hivatalában sem. Jól felszerelt internátust építeni a költséges kath. internátusban tanuló pár jómódú úrfi kedvéért a milliók filléreiből nagy fényűzés és nem kifizető befektetés, hiszen ma még a nevetségesen olcsó bentlakási helyek sem telnek be. Az osztályok befogadó képessége pedig elérte végső határát kétharmadrészen felül helybeliekből; a vidékiekből sok a bejáró. Az internátus nagyszabású fejlesztése akkor sem volna szükséges, ha nem küzdenénk a mostani bajokkal. De díjai emelhetők.

A nagy hiányok okait keresve, megütötték a dobát legféltettebb kincsünk, a nagy könyvtár elidegenítése mellett. Nevezzék bármi szép néven a megindítandó tárgyalások célját, kössék ki legkörülményesebb szerződésben a tulajdonjog biztosítását, egy következménye a könyvtár kiköltöztetésének feltétlenül beállana: a kollégium tanársága lenne legmesszebb a kollégium könyvtárától. Ha tudományos célú könyvtár korszerű fejlesztése meghaladja erőnket, bízzuk azt a városi és egyetemi könyvtárakra. Gyűjteményünket múzeális érték gyanánt leszünk kénytelenek őrizni. A tanszakok napi szükségletét szolgálják a tanári könyvtárak. A nagy könyvtárnak némi jövedelmi forrásul rámutattam a nézőktől szedhető belépti díjra. Vidéki iskolák megadóztatása bajos.

Szinte hallhatóan recesznek őszi intézményünk eresztékei és a helyett, hogy mindent félre téve, futna mindenki a megmentésére, új alkotásokra próbálják forgácsolni a gyéren csörgező erőforrások hozadékát. Holott kell-e egy 400 éves életképes egyházi intézménynél dicsebb „Kálvin-ház?” Nem találhat annak rövidesen elnéptelenedő kisebb-nagyobb termeiben bármily egyháztársadalmi munka hajlékot?

A segítség módjai közül csak a legszenbetűnőbbekre mutatok rá. Nem mindenik azonnal alkalmazható. A tandíj a gimnáziumban 80 P-re emelendő. A Dóczy-intézethez viszonyítva e tételnél most legalább 15,000 P-t vesztettünk el. A képezdén is elbirna az ifjúság $\frac{3}{4}$ -e 20 P tandíjat, ami 3000 P. Önként fizetnek sokan az evang. elemi iskolában 80 P tandíjat, holott a magunkéba ingyen járhatnának gyermekeik. Az általános szegénység nem tartja vissza a közönséget a költséges öltözködéstől és szórakozástól. Csak az iskolától vár ismereteken és bizonyítványon felül anyagi eltartást is. Nagyobb egyházkerületi megadóztatás nem jogos. Nem a particulák korát éljük.

Miből tartják fenn a vidéki középiskolákat, amelyek megett nem áll 2000 holdas dadai birtok? Nem tartanak nagyméretű diákjóléti intézményeket és népes hivatalnoki kart. A kollégium 43 tagú tantestülete mellett 38 fő személyzet van. Tantestületnek fizet 93,000, hivatali személyzetnek 56,000 P-t. A költséges felsőoktatási intézmények a város bőséges segélyéből tarthatók fenn. Nem tehető fel a városról, hogy segélyét, melyből néhány felsőbb tanuló társas kéjutazására is telt, megvonná közel 1000 gyermekét befogadó régi tanintézetétől. Minthogy a mi gimnáziumunkban tanuló 480 helybeli fiún kívül még mindig 63 református fiú jár a piaristákhoz, a polgáriba meg csupa helybeli, a helybeli egyházközségre is kötelezettséggel jár feles fenntartói helyzete.

Legindokoltabb a tehetős tanítató szülők mérsékelt megadóztatása. Nádasházban lakó őseink magukmártotta gyertyánál tanultak, vásáros szekereken járták a külföldi akadémiákat és maradandó nagy alkotásokat létesítettek,

nem ugyan pazar kiállításban. A gépkocsin futkosó mai ember a másik uccába sem megy gyalog, legkisebb kedvteléséről le nem mond, nem bir önzetlen alkotásokhoz szükséges, emelkedett gondolkodással, az állam gyámságától vár mindent. Rá kell háritani az igénybe vett szolgáltatások árát! Az igénytelen ösöktől összehordott és féltve őrzött alkotásokat nem hordhatja szét Csáky szalmajaként az önző jelenkor.

Szeremley Béla.

*

Készséggel közöljük a nagyérdemű szerző ez érdekes cikkét, mert nemcsak a közismert bajokra mutat rá, de megfontolandó orvoslási módokat is ajánl. Több részletkérdésben — főként a nagykönyvtár dolgában — nem értünk ugyan egyet vele, azonban annál inkább egyetértünk azzal a főgondolatával, amely az új létesítmények terén tartózkodást kíván mindaddig, amíg az omladozó és megbecsülhetetlen értékű őszi megmentve nincs. Szerk.

IRODALOM

„Kiesoda ez!” *Egyházi beszédek. Írta: Debreczeni István református lelkész. Szatmár, 1930. Nagy 8° 174 lap. Elszakított testvéreink egyik legkiválóbb lelképásztora gyűjtötte össze ebben a kötetben körülbelül egy fél emberöltőre terjedő igehirdetésének legjava termését. — A prédikációkban legelőször a formai szépség kap meg bennünket: a magyar nyelv férfias zengése és nemesen egyszerű plasztikája, ami, sajnos, mai igehirdetőinknek még a nevesebbeinél is kezd meglehetősen háttérbe szorulni, de amit a szerzőnél, az Arany János földijénél és költészetének egyik legkultikusabb értőjénél természetesen találunk. Azután jól esik a prédikációkban találkozni a református keresztyénségnek üdvösen komor, felségesen zordon, bibliikusan pesszimista szellemével, ami a mai idők lelki szükségleteivel mindennél inkább harmonizál. Végül igen nagy értéknek találjuk a szerzőnek a legnehezebb körülmények közt is magasztos bátorsággal megnyilvánuló magyar nemzeti érzését, amely éppen azért hat még így olvasva is mélyen és maradandóan, mert az evangélium tiszta magaslataira van fölemelve és nyilván látszik, hogy a szerző sehol sem az olesó mártíromságra pályázott vele. Ami még némileg hiányzik a prédikációkban, ez szerintünk a nagyobb textusszerűség: a kiváló szerző néha kelletnél jobban enged az allegorizáló hajlam örök prédikatori kísértésének s az Ige erősen hajlandó olykor jeligévé válni a keze alatt. Ez azonban nem megrovás akar lenni, csak annak a meggyőződésnek a kifejezése, hogy Debreczeni Istvántól még a nagyon szépnél is jogunk van szebbet, még a nagyon jónál is jobbat várni. A kötet szép kiállítású és majdnem sajtóhiba-mentes. Úgy látszik, az elszakított területen is el lehet ezt érni.* R. I.

KÜLÖNFÉLÉK

Október hó 31-ét a debreceni református Kollégium a hagyományokhoz hűen ünnepelte meg ez évben is. Dél előtt 10 órakor a Nagytemplomban tartott istentiszteleten vett részt a Kollégium tanárkara és ifjúsága. Az istentiszteletet *Dr. Baltazár Dezső* püspök végezte. Istentisztelet után a gályarabok emlékoszlopához vonult az ifjúság, hol a Hittanszaki Önképző Társulat rendezett lélekemelő ünnepélyt. A Kántus alkalmi éneke után ünnepi beszédet mondott *Bodonhelyi József III. é.* hittanhallgató, szavalat után az ifjúság megkoszorúzta az emlékoszlopot. Délután 5 órakor ugyancsak a Hittanszaki Önképző Társulat rendezett ünnepélyt a Kollégium dísztermében. Megnyitó beszédet mondott *Csánki Benjámint* egyetemi tanár, prorektor. Ünnepi beszédet *Farkas Ignác* kollégiumi szenior tartott. A református főgimnázium zenekara játéka, a kollégiumi Kántus éneke, szavalat és énekszám tették változatossá az ünnepély műsorát. Ünnepélyt rendeztek ez alkalommal a tanítóképzőintézet és a más iskolába járó református növendékek is. Az elemi iskolai növendékek pedig a gályarabok emlékoszlopánál egy-egy szál virággal rótták le hálájukat reformátoraink iránt.

A Kálvinisták Templomegyesülete igen jól sikerült tea-estélyt rendezett október hó 27-én az egyház tanácstermében. Az estélyen reformátusságunk legelőkelőbbjei vettek részt. *Madar Zoltán* segédlelkész imádsága után a nagyfotosságú Kálvinház célját, melyre az estély jövedelme is fordított, *Dr. Baltazár Dezső* püspök, a Templomegyesület elnöke ismertette.

A középszabolcsi református egyházmegye október 16-án tartotta őszi rendes közgyűlését, *Mikecz István* alispán gondnoki beiktatásával kapcsolatban. Az új gondnokot a felsőszabolcsi egyházmegye gondnoki székéből hívta el a középszabolcsi gyülekezetek bizalma. A páratlan agilitású, éppen ezért nagyon lefoglalt alispán könnyebben tud eleget tenni a nyíregyházi központtal bíró Középszabolcsban, mint a kisvárdai központú felsőszabolcsi egyházmegyében. *Porzsolt István* örömteljes szavakkal üdvözölte az iktatás során új elnöktársát, a kiváló református öntudatú új gondnokot, ki hálás szavakban mondott köszönetet a bizalomért. Vezérelvei lesznek: az egyház, iskola és állam közötti viszony javítása, a felekezetek közötti valódi béke megtartása. *Kovács Lajos* felsőszabolcsi esperes üdvözölte meghatódott búcsúszavakkal volt elnöktársát, kinek ígérete teszi könnyebbé az elválás gondolatát egyházmegyéjére nézve: ha testileg el is válunk, a lelki egység megmarad. *Orosz Tamás* az egyházmegyei lelkészegyesület, *Szabó Antal* az egyházm. tanítóegyesület, *dr. Ferenczy Károly* a Leánykálvineum nevében köszöntötték az új vezért, ki megilletődötten válaszolt az üdvöz-

lésekre. Ezután a tárgysorozat többi pontját tárgyalta le a közgyűlés. *Esperes évi jelentése*, *belm. bizottság jelentése*, *tanügyi bizottság jelentése* stb. után a gyűlés véget ért. (K. P.)

A Kossuthuccai egyházzrész kegyeletos reformációi emlékünnepelet rendezett október hó 31-én, délután 5 órai kezdettel a Kossuthuccai templomban. Az ünnepélyen *dr. Kállay Kálmán* egyetemi tanár predikált. Imádkozott *Kolozsváry Kiss László* lelkész. Költeményeiből felolvasott *Baja Mihály* lelkész.

Iskolaavatás és harangszentelés Dévaványapusztacsegen. Szeptember 14-én nagy ünnep keretében folyt le a pusztacsegi új kéttantermes iskola avatása és *Bogya József* presbiter és felesége *Csatári Regina* által az iskola részére ajándékozott 42 kg.-os harang felszentelése. Közreműködtek *Török Imre* esperes, *Barcza József* kunszentmártoni lelkész és *dr. ikafalvi Farkas Béla* helybeli lelkész. Délben 500 terítékes ebéd volt a hívek közadakozásából. Az iskolai év ünnepélyes megnyitása úrvacsoraszentes istentisztelet keretében történt október 12-én. Isten áldó kegyelme legyen református Sionunk ez újabb őrhelyén. (F. B.)

Orosz estélyek és imaórák tartása. Az Evangéliumi Világalliansz magyar bizottsága a tavasz végén egy vastag füzetben kiadott olyan cikkeket és felolvasásokat, melyek a mai Oroszország problémájával foglalkoznak s megküldötte ezt az összes protestáns lelkészeknek. A munkaév akkor már annyira előrehaladott volt, hogy a legtöbb helyen már nem volt lehetséges az orosz vallásüldözések ügyében tiltakozó gyűlést és imaórát tartani. Most, hogy egyházakban és egyesületekben újra megindul az élénkebb élet, az alliansz-bizottság felkéri az egyházak és egyesületek vezetőit, hogy említett füzetének felhasználásával szíveskedjenek az ott propagált gyűléseket minél szélesebb körben megtartani. Az összejövetelek esetleges perselypénzét a bizottság örömmel továbbítja az üldözött orosz keresztyénekhez, főképen azoknak bibliával és vallásos irodalommal való támogatására. (Beküldve.)

Szerkesztői üzenet.

Kézirattorlódás állott elő, lapunk szűkre szabott terjedelme miatt. A kerületi gyűlés közelségére s egyéb okokra tekintettel kénytelenek vagyunk elsősorban az aktualitásoknak adni helyet. Kérjük több kedves munkatársunk szíves elnézését, amiért becses cikkeik oly sok ideje közletlenek. A lehetőség szerint mind sorra kerülnek.

Meghívókat, előzetes értesítéseket ünnepélyekre, konferenciákra stb. helyszűke miatt csak kivételes esetben közölhetünk, — kivált, ha (mint gyakran megesik) késve küldetnek be, vagy pedig, ha a meghívóban stb. jelzett nem országos fontosságú esemény egyházkerületünk rayonján kívül esik.

Hivatalos értesítés.**Pályázat**

a kismarjai református egyház V. tanítói állására.

Fizetés: 1. Lakás és kert természetben.
2. Késpénzfizetés az egyháztól: 10%-os helyi hozzájárulás, a többi államsegély.

Kötelessége: a reábizott osztályok vezetése. Lelkésznak, énekvezérnek esetleges helyettesítése és segédkezés minden egyházi munkában. Csak férfi tanerők pályázhatnak. Orgona- és énekpróba 1930 november hó 9-én d. e. 11 óra. Ugyanekkor fogja egyháztanács a neki legmegfelelőbb pályázót a Miniszterhez kinevezésre felterjeszteni, kinek útiköltségét az ének-

próbára és költözködési költségeit az egyház megtéríti.

Kismarja (Bihar m.), 1930 október 20.

Kató István,
református lelkesz.

Pályázati hirdetés.

A sárospataki református tanítóképzőintézetnél betöltendő *természettudomány-kémia* szakos helyettes-tanári állásra, a szabályszerű illetményekkel pályázat hirdettetik. Pályázhatnak református vallású okleveles tanítóképzőintézeti vagy középiskolai tanárok és szakvizsgát tett tanárjelöltek.

A pályázók az igazgatótanácshoz címzett folyamodványukat, melyben életkoruk, vallásuk, családi állapotuk, magyar állampolgársá-

A tiszántúli református egyházkerület zárószámadásának 1929—30. évi jövedelem-költségeredmény kimutatása.

Csoport	C í m	Jövedelem	Költség	Többlet	Hiány
		123,019-93	124,014-90	—	994-97
I.	Közigazgatási pénztár	12,414-85	7,601-85	4,813-—	—
II.	Tűzkármentesítési pénztár	17,061-29	17,812-75	—	751-46
III.	Tankönyvek pénztára	25,654-58	23,263-20	2,391-38	—
IV.	Középiskolai felügy. pénztár	35,078-55	34,796-49	282-06	—
V.	Püspöki javad. alap pénztára	13,026-35	12,000-—	1,026-35	—
VI.	Báró Baldácsy-alap pénztára	4,756-69	4,180-—	576-69	—
VII.	Egyházkerületi gyámsági pénztár	4,161-24	2,750-—	1,411-24	—
VIII.	Református segélyegylet pénztára	24,342-43	25,713-93	—	1,371-50
IX.	Egyházi és iskolai segély-alap pénztár	1,924-82	1,201-48	723-34	—
X.	Egyetemi tanszéki-alap pénztára	4,683-84	3,213-78	1,470-06	—
XI.	Egyetemi theologiai tanszak-alap pénztára	4,509-91	25-20	4,484-71	—
XII.	Népiskolai tökesegély-pénztár	71,226-—	71,226-—	—	—
XIII.	Egyesített államsegély-pénztár	6,925-11	7,305-02	—	379-91
XIV.	Közalapi segélyezés pénztára	2-40	2-40	—	—
XV.	Tökesegély visszahelyez. pénztár	30,604-88	22,645-12	7,959-76	—
XVI.	Diakonissza és hadiárva-ház pénztára	—38	—	—38	—
XVII.	Népiskolai tökesegély kölcsön pénztára	—	—	—	—
XVIII.	Letétek pénztára	3,211-92	2,839-50	372-42	—
XIX.	Tanító- és tanítónőképzőint. felügy. pénztár	37,404-34	38,578-25	—	1,173-91
XX.	Nyomdávállalat törl. pénztár	11,259-20	7,398-04	3,861-16	—
XXI.	Énekeskönyvi pénztár	10,574-79	4,870-—	5,704-79	—
XXII.	Kiegészítésre váró és különkez. alapok pénzt.	441,843-50	411,437-91	35,077-34	4,671-75

A kivonat hitelül:
Debrecen, 1930 október hó 20-án.

VARGA PÁL,
egyházkerületi és kollégiumi számvevő

A debreceni református Kollégium 1929—30. évi zárószámadásának jövedelem-költségeredmény kimutatása.

Csoport	C í m	Jövedelem	Költség	Többlet	Hiány
		256,413-22	317,532-59	—	61,119-37
I.	Közsükségleti és tanszéki alapok pénztára	7,722-40	5,594-13	2,128-27	—
II.	Belegsegélyező-pénztár	18,759-85	22,746-27	—	3,986-42
III.	Könyvtári-alap pénztára	21,256-15	24,751-18	—	3,495-03
IV.	Tanári nyugdíjalap pénztár	7,554-29	12,386-89	—	4,832-60
V.	Ösztön- és pályadíj-alap pénztár	3-11	—	3-11	—
VI.	Dr. Baltazár Dezső—Amerikai-alap pénztára	29,932-21	26,815-33	3,116-88	—
VII.	Egyetemi internátusi-alap pénztára	138,748-27	129,073-94	9,674-33	—
VIII.	Tápiintézeti alapítvány pénztára	20,767-92	20,767-92	—	—
IX.	Tisztviselők és szolgák nyugdíjalapja pénztára	74,446-41	74,446-41	—	—
X.	Tanárképzőintézeti pénztár	581-19	283-90	297-29	—
XI.	Énekkari pénztár	71,105-17	41,949-71	29,155-46	—
XII.	Kiegészítésre váró különkez. alapok pénztára	1-50	—	1-50	—
XIII.	Tökesegély-pénztár	11,827-13	5,127-24	6,699-89	—
XIV.	Lelkészképzőintézeti pénztár	—	—	—	—
XV.	Letétek pénztára	659,118-82	681,475-51	51,076-73	73,433-42

A kivonat hitelül:
Debrecen, 1930 október hó 20-án.

VARGA PÁL,
egyházkerületi és kollégiumi számvevő.

guk, hazafias érzésük és megbízhatóságuk, végzett tanulmányaik, képesítésük, nyelvismereitek és eddigi szolgálatuk okmányokkal igazolandók, folyó évi november 10-ig alulírotthoz küldjék be. Előnyben részesül, aki tornát is tud tanítani.

Sárospatak, 1930 október 25.

Kovács Dezső,
igazgató.

TARTALOM: Dr. Tóth Lajos: Pénzügyi reformok az ősi kollégium vagyonkezelésében. — K. B.: Szeged—Debrecen. — R. I.: Mégegyszer az országos református védőszövetségről. — M. K.: Generális vizitáció a csonkanagyszalontai egyházmegyében. — S. Szabó József: Debrecen és Czegléd. — Iskola. — Irodalom. — Különfélék. — Szerkesztői üzenet. — Hivatalos értesítés: Pályázatok.

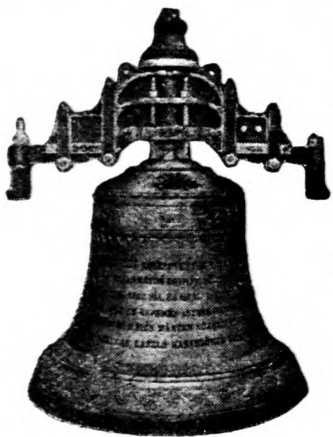
Laptulajdonos: Dr. KUN BÉLA.

Magyarország aranykoszorús mestere

SZLEZÁK LÁSZLÓ

harang- és ércöntőde, harangfelszerelés és haranglábgyár

BUDAPEST, VI., FRANGEPÁN-U. 77. SZ.

A törökszentmiklósi református egyház részére készült 1770 kgr.-mos harang.

Telefon: Aut. 913-53. sz.

Az 1900. évi párisi világi kiállításon díszoklevéllel, 1921. és 1923. évi vasipari kiállításon aranyéremmel, az 1925. és 1926. évi kézműipari tárlaton kormánydíszoklevéllel, 1927. és 1928. évi budapesti, székesfehérvári, szentesi és szombathelyi kiállításokon nagy aranyéremmel kitüntetve. 1930. évi nemzetközi vásáron emléklappal kitüntetve.

Költegvetéssel díjmentesen szolgál.

Előnyös fizetési feltételek.
Számos egyházi elismerőlevél

A budapesti Bazilika 7945 kilogrammos új harangja gyáramban készült.

SESZTINA LAJOS

vasnagykereskedése
Debrecen.

Alapította 1819-ben Sesztina János.

*

Kitűnő fűtőképességű magyar „Perpetuum“-kályhák.
Magyar gyártmányu zománc-edények,
zsir-bödénők, disznóölő-kések, husvágó-gépek.

Telefon 6. és 15—48.

Fali olvasótáblák, mozgatható betűk, szemléltető képek

Bittenbinder—Grenczer: Métermértékek szemléltető táblája, hozzávaló utasítással. (Hossz-, terület-, köb-, súly-, ürmértékek)	3—
Gönczy: Írott, mozgatható betűk. (Összes kis- és nagybetűk)	2-40
Ugyanaz nyomtatott betűk	2-40
Gönczy—Úrhegyi: Fali olvasótáblák, írott és nyomtatott betűk olvasásának tanításához (70×100 cm. méretben, 24 lappal)	8—
Úrhegyi Alajos: Színes fali olvasótáblák a „Betűország“-hoz, 6 lap, 63×95 cm. méretben	3-20

Vezérkönyvek.

Ligárt M.: Útmutató az Ábécéhez	3-20
Bođor D.: Tanácsadó az Ábécéhez	3-60
Ligárt M.: Beszéd- és értelemgyakorlatok vezérkönyve, I—IV. o.	9-60
Ligárt M.: Magyar nyelvi vezérkönyv, II—VI.	10-40
Ligárt M.: Számítási vezérkönyv, I—VI. o.	10-40
Somorjai L.: Tornatanítási vezérkönyv, I—VI.	5-50
Szele M.: Vezérkönyv a vallástanításhoz	2-80

Népiskolai egységes vezérkönyvek.

Szerkesztik: Quint József és Körösi Henrik.

Molnár Oszkár: A tanítási módszer történeti fejlődése. Quint József előszavával	3—
Fodor Ferenc: A magyar elemi népiskolai földrajzi oktatás.	4—
Quint—Stelly—Stolmár: A természeti és gazdasági ismeretek tanítása a III—IV. osztályban	6-40
Quint—Drozdly: A beszéd- és értelemgyakorlatok tanítása az I. osztályban	9-20
Háros—Körösi: A magyar fogalmazás vezérkönyve	4-40
Quint—Drozdly: A beszéd- és értelemgyakorlatok tanítása a II. osztály számára	10—
Berwaldszky—Tscheik: A rajzoktatás vezérkönyve. Sajtó alá rendezte: Luttor Ignác	16—
Berta—D. Paál: Új vezérkönyv a beszéd- és értelemgyakorlatokhoz	4—
Berta—D. Paál: Új vezérkönyv a helyesírás és magyar nyelvtan tanításához	3-60
Berta—D. Paál: Új vezérkönyv a természetrajz, gazdaságtan és háztartástan tanításához	2-80
Bíró K. L.: Gyakorlati példatár a fogalmazás tanításához, II., III., IV. és V—VI. oszt. együtt, osztályonként, a	1-20
Vallástanítási és egyházi énektanítási tanterv és utasítás, 1929. évi kiadás. (A református Egyetemes Konvent kiadványa)	1-20
Straub—Vadász: A számolás és mérés tanításának vezérkönyve	4-80
Móczár M.: Vezérkönyv a természetrajz, gazdaságtan és háztartástan tanításához, III—IV. oszt. számára	3—

„MÉLIUSZ“

könyvkereskedése Debrecen,
Ferencz József-út 62.